

Sarajevska Deklaracija o ulozi visokog obrazovanja i civilnog društva u edukaciji za mir

Pozivajući se na,

Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (European Convention on Human Rights)¹, Deklaraciju UNESCO-a o visokom obrazovanju za 21. stoljeće (UNESCO's World Declaration on Higher Education for The twenty-first century)², EU Program cjeloživotnog učenja (For Lifelong Learning In Europe Programme)³, Budimpeštansku Deklaraciju o boljoj Evropi bez linija podjele (Budapest Declaration for a Greater Europe Without Dividing Lines)⁴, Varšavsku deklaraciju: Ka zajednici demokratija (Warsaw Declaration: Toward a Community of Democracies)⁵ i Deklaraciju Talloires o građanskim ulogama i društvenim odgovornostima visokog obrazovanja (The Talloires Declaration on the civic roles and social responsibilities of higher education)⁶;

Mi, učesnici konferencije "Uloga univerziteta u izgradnji mira" svjesni da visoko obrazovanje ima posebnu ulogu u post-konfliktnim i često podjeljenim društvima kao što su društva Zapadnog Balkana, želimo da ukažemo na važnost edukacije za mir i jačanja saradnje između visokog obrazovanja i nevladinog sektora na ovom polju u lokalnim zajednicama i u društvima i zemljama regiona.

Edukacija i civilna misija

Visokoškolske ustanove u regionu se pozivaju:

- da utvrde edukaciju za mir i civilnu misiju⁷ kao temelj akademske profesije i preduzmu neophodne radnje na njihovoj integraciji u akademske djelatnosti. Shodno tome, tržišni pristup visokoškolskih ustanova ne smije ići na štetu edukacije za mir i njihove civilne misije.
- obezbjede edukaciju i znanja koja su depolitizirana, deideologizirana i deetnicizirana te kulturu refleksije i angažmana na univerzitetu, kod nastavnika i kod studenata.
- da rade na uvođenju novih tematskih područja⁸, tematskih cjelina⁹ i nastavnih jedinica (unutar pojedine tematske cjeline) koje osnažuju kulturu mira.

¹ http://www.hrcr.org/docs/Eur_Convention/euroconv.html

² http://www.unesco.org/education/educprog/wche/declaration_eng.htm

³ http://ec.europa.eu/education/tools/llp_en.htm

⁴ <http://www.internationalconsortium.org/about/budapest-declaration>

⁵ http://ccd21.org/articles/warsaw_declaration.htm

⁶ <http://talloiresnetwork.tufts.edu/wp-content/uploads/TalloiresReport.pdf>

⁷ Koncept civilne misije sveučilišta artikulira sustav vrijednosti, načela i principa koji usmjerava temeljne djelatnosti sveučilišta te različite aktivnosti zalaganja sveučilišnih nastavnika i studenata u zajednici, ka obrazovanju društveno odgovornih i aktivnih građana, razvoju civilnog društva, demokratije i uopće unapređenju kvalitete života u zajednici.

⁸ Kultura mira, ljudska prava, interkulturalno razumjevanje, tranzicijska pravda, pomirenje.

⁹ Edukacija iz istorije i postkonfliktnim i podjeljenim društvima, kultura sjećanja, obračun sa prošlošću nakon teških kršenja ljudskih prava.

- identifikuju znanja, stavove i vještine univerzitetskih nastavnika spremnih i motiviranih za provođenje edukacije za mir i civilne misije visokoškolskih ustanova.

Humanistički pristup u edukaciji

Da prakticiraju humanistički pristup u edukaciji:

- gdje obrazovanje odgovornih građana koji su svjesni svojih prava i obaveza u društvu u kojem žive, **ima za cilj "cijelog čovjeka"** i uključuje socijalni i emocionalni razvoj svih učesnika u procesu učenja.
- gdje se sve razlike, potrebe i iskustva kod studenata prihvataju i poštuju, i gdje se svakom studentu pruža razumijevanje na osnovu njegovih vlastitih premisa.
- koji se gradi na participativnoj nastavi¹⁰

Saradnja između visokog obrazovanja i civilnog društva

Pozivamo visokoškolske ustanove i civilni sektor da:

- preuzmu odgovornost i aktivno učestvuju u demokratskim procesima i razvijaju aktivno građanstvo na lokalnom, nacionalnom i globalnom nivou i da doprinose socijalnoj transformaciji, izgradnji povjerenja, tranzicijskoj pravdi i pomirenju.
- grade socijalni kapital koji se temelji na povjerenju, saradnji, umrežavanju, voluntarizmu i učešću studenata i nastavnog kadra u društvenim procesima.
- uspostavljaju i provode programe koji jačaju građanski angažman i društvenu odgovornost.
- grade institucionalne okvire za ohrabrivanje, prepoznavanje i priznavanje dobre prakse u društvu od strane studenata, nastavnog kadra i nevladinog sektora i da šire informacije o dobrim primjerima saradnje civilnog društva i visokoškolskih ustanova.
- grade partnerstvo između visokoškolskih ustanova i nevladinog sektora koje će doprinositi razvoju pojedinca, grupe i zajednice, a koje se temelji na razmjeni znanja, vještina i iskustva te umrežavanju.
- uspostavljaju saradnju sa srednjim i osnovnim školama kako bi kompetencije koje posjeduju na ovom polju bile iskorištene i na nižim nivoima obrazovanja.

¹⁰ Participativna nastava se oslanja više na komunikaciju i učestvovanje, a manje na jednostrano prenošenje znanja. Učenje se odvija u zajedništvu, u kojem se iskustva pojedinaca razmjenjuju, jer se smatraju relevantnim i korisnim. Znanje, vrijednosti, stavovi i odgovornost izgrađuju se kroz saradnju i učenje u kontekstu, a ne samo kroz individualne procese. Student je osoba – u – aktivnosti i osoba – u – situaciji. Ovim pristupom se stvara "pozitivna zavisnost" učesnika jednih od drugih, razvoj komunikacijskih vještina te se uči individualnoj i grupnoj odgovornosti. Razvija se sposobnost uključivanja drugih, i jasnije viđenje njihovih potreba te vještine donošenja odluka.

Tražimo

od vlasti na lokalnom i državnom nivou, zemalja u regionu i međunarodne zajednice da:

- izopšte sve vidove diskriminacije iz visokog obrazovanja i da stvaraju u obrazovanju uslove jednakih šansi za sve, a u skladu sa međunarodnim dokumentima
- obezbjede neophodne uslove i finansijsku pomoć za projekte saradnje između visokog obrazovanja i civilnog društva kako na nacionalnom tako i na regionalnom nivou.
- da razmotre mogućnost izrade državne strategije podrške saradnji visokoškolskih ustanova i civilnog društva.

Sarajevo, 20. mart 2014.

Nacrt Deklaracije izradio Enver Đuliman